

מזיכרונותיה של ג'וליאנה טדסקי על חיי יומיום במחנה - חברות

חג-המולד

כאשר התעוררנו לקול שריקת ההשכמה, התחבקנו חמישתנו מבלי להביט בעיניים. נשארנו צמודות זו לזו במשך זמן רב כשכל גוף מנסה לספוג לתוכו את חום הגוף של החברות, הזרועות שלובות והעיניים עצומות למחצה.

לבנו היה בצרפת ובאיטליה, בחמימות המשפחתית של הבית, יחד עם יקירנו. תמונות מן הילדות הרחוקה צפו ועלו בקסם אגדי: החנויות עמוסות הממתקים עם מקלעות של נקיניקי סלאמי קטנים, סלסלות של תאנים מיובשות, צלופחים משתכשכים בתוך גיגיות והצלילים העדינים של חמת החלילים.

מוטב לא לחשוב, לא לקלקל את מעט הטוב שהיום זימן לנו: המראה הנגלה מתוך המיטות החמימות שלנו, שכבת הכפור שעוטפת את זגוגיות החלונות, נטיפי הקרח התלויים מן הגג שמנגד והציפייה לקערת הגולש, אשר, ללא ספק, ידיים אחרות כבר טרחו והסירו ממנו כל חתיכת בשר. ששו בני המעיים אשר מזה עשרה חודשים לא אכלו אלא את ה-Wurst והמרגרינה הרגילים בלבד!

הדרגש התחתון, דרגשה של אדית, היה ריק. כולן אהבו את אדית. למרות שציפתה לתינוק, לא מש החיור, אף פעם, מפניה החוורים כסיד והמאירים מברק שערותיה הטיציאניות ואף לא מילה של ייאוש לא נפלטה מפיה. תווי פניה היו מתוחים, גופה כבד ורגליה נפוחות ונוקשות מחמת העייפות. אדית חלקה עמנו את האבק ב-Schuhkommando, ואת קור מחצבות החול, אף פעם לא התחמקה מעבודה באמתלה של לידה הממשמשת ובאה.

בחצות הלילה הלכה אדית ירדה למרפאה שהוסבה עקב הנסיבות, לחדר לידה. יום קודם לכן, בערב חג-המולד היא החלה לחוש בצירים.

המולה תוססת שררה באולם השינה, הפגנה מכוונת של שמחה שבאה לידי ביטוי בשירה, במחולות ובמעשי ליצנות. היווניות יצרו מעגל סביב שלוש בחורות שבחרו לעצמן, מבין המלבושים של החברות, תלבושות צעקניות. החברות עמדו במעגל ומחאו כפיים ובתוך, שלוש הדמויות רקדו ריקודים מסורתיים ושרו שירי אהבה מסורתיים ביוונית ובספרדית ומן הדרגשים מעל הצטרפו אלפי קולות משולהבים.

מצד שמאל של הדלת יצרו הצרפתיות קבוצה יותר ממושמעת. גם כאן שרו, אבל בלחש: פזמונים הומוריסטים על חיי המחנה, על פלוגות העבודה, על הבושים; דקלמו פיוטים ליריים אבל בסוף עברו לשירים צרפתיים ואז קהתה השנינות ההומוריסטית של הבנות והקול נצמד מהתרגשות.

הקבוצות התהוו מתוך דחף טבעי, כל אישה חיפשה בחיקן מעט מזער ממולדתה וממשפחתה.

אף אחת, חוץ מנשים מעטות, שהיו קרובות אליה, לא שמה לב לאדית, באותו יום: כל אחת היתה צריכה להתמודד עם בעייתה האישית; המאבק בין הגעגועים לעבר והמציאות העכשווית. אדית, נשכחת מלב, שהתה כל היום בפניה, באולם השינה, מאחורי מעגלי רעש החוגגים, בין המיטה והחלון, פעם נשכבת על שק הדרגש הקשה ופעם מתיישבת על שרפרף העץ. היא בנתה לעצמה מעין קו הגנה פנימי שחסם את שאון השירים וההמולה של שבעה או שמונה מאות איש מלהגיע אליה. היא היתה חיוורת ולא מצאה מנוח לעצמה. היא השתטחה בתקווה להפוגה קצרה אבל הכאב הדף אותה והקים אותה שוב על רגליה; היא התיישבה על השרפרף ומיד כשתקף אותה ציר חדש, חיפשו ידיה, באינסטנקטיביות, משען בשולי המיטה העליונה.

בפינה הזו של אולם השינה, בתוך כל המהומה הרועשת, היתה אדית בודדה לנפשה. בעלה שלא ידע שהוא עומד להיות אב, אם היה בכלל בחיים, נמצא הרחק, במחנה ריכוז אחר; אימה, גורשה או התחבאה. אדית, כמו כל האמהות בעולם, לא ידעה אם תינוקה יוולד חי או מת, אך בנוסף, היא גם לא ידעה אם תוענק לרך הנולד הזכות לחיות, או שמא, מיד עם צאתו לאוויר העולם ימתין לו הקרמטוריום. היא לא ידעה במה תכסה אותו, כיצד תאכיל אותו. לקראת הצהריים הגיעה הידיעה: אדית מרגישה טוב, היא ילדה בן יפה השוקל ארבעה קילו, הוא פקח את עיניו, ייבב מעט ומיד עצם אותן לעולמים. הניחו אותו בקופסת קרטון במרתף.

הנשים הלכו לראות אותו ואמרו בהתרגשות:

- גבר קטן יפה. מוטב כך... - או גם: - חבל....

לא רציתי לראות את התינוק. בכיתי כשראשי תחת השמיכות. איני יודעת מה ציער אותי יותר, עצם הלידה שלך או המוות שלך, ילד קטן שלי.

כל מה שהוא רצה היה עריסה עשויה עם אניצי סרטים, אפודות קטנות ורכות סרוגות בידי אימא או סבתא... אבל ימי הניסים כבר מזמן עברו מן העולם, כמו גם כוכב השביט, השור והחמור הקטן.¹

מקור: טדסקי, ג'וליאנה, יש מקום על פני האדמה, סדרה ע"ש קורצ'אק, יד ושם, 2001, עמ' 140-142.

¹ מסמלי חג המולד